

БЕЛАРУСКАЯ МОВА І ЛІТАРАТУРА

"Удзяповы педагогу"
Серыя

*Сто тысяч год кнігай вакол шуканьняў нашых,
Сто тысяч год кнігай вакол будучы дубровы,
Накуль гукіць вакол світлай нашай мова,
Накуль гучыць беларускі на Зямлі.*

У. Караткевіч

2 (256)

ЛЮТЫ

2023

БЕЛАРУСКАЯ МОВА І ЛІТАРАТУРА

Вучэбны працэс

- 3 *Захарчук І. У.* Рыхтуемса да пераказу ў IX класе: сістэма працы па развіцці камунікатыўна-маўленчай кампетэнцыі навучэнцаў

Метадыка і вопыт

- 12 *Казачэнка І. Р.* Выкарыстанне відэакантэнтну на ўроках беларускай мовы і літаратуры
15 *Якімовіч А. М.* Вывучаем беларускую пунктуацыю: практыкум
21 *Янкелайць А. Ч.* Фарміраванне культуры паводзін праз вырашэнне канфліктных сітуацый (на прыкладзе твораў беларускай літаратуры)

Запрашаем на ўрок

- 24 *Цвірко Н. Л.* Уладзімір Бутрамеёў. «Славутая дачка Полацкай зямлі» (урок у VI класе)
29 *Рабіцава Л. У.* Літаратурная віктарына па аповесці Кузьмы Чорнага «Насцечка» (VI клас)
31 *Самасюк А. У.* Апавяданне Максіма Гарэцкага «Літоўскі хутарок» (урок у X класе)
35 *Бушыла Н. В.* Пабочныя словы, словазлучэнні і сказы, іх пунктуацыйнае афармленне (інтэграваны ўрок у VIII класе)

Факультатыўныя заняткі

- 40 *Леснічэнка І. У.* Зваротак — самы яркі этыкетны знак. Функцыі зваротка: займальная, ацэночная, этыкетная (факультатыў «Гэты няпросты прасты сказ», VIII клас)

Рыхтуемса да алімпіяды

- 44 *Ганчарова І. А.* Выкананне літаратурных заданняў пры падрыхтоўцы навучэнцаў да алімпіяды (IX—XI класы)

Рыхтуемса да тэсціравання

- 50 *Сямёнова З. С.* Лексіка. Фразеалогія (тэставыя заданні)
54 *Васілевіч С. Л.* Падрыхтоўка да цэнтралізаванага экзамену па беларускай мове: практычныя заданні з адказамі: комплекс № 3

Пазакласная работа

- 59 *Міхно Т. В.* «Найвялікшае сонца — мая беларуская мова» (гульня-квэст для вучняў VI—VII класаў)

Займальны матэрыял

- 63 Аднаслоўныя адпаведнікі: чайнворд. *Склала Т. А. Троцкая*
64 Аднаслоўныя адпаведнікі: крыжаванка. *Склала Т. А. Троцкая*

На другой старонцы вокладкі — партрэт Сяргея Грахоўскага (1913—2002). *Мастак А. Ю. Прынькова.*
На трэцяй старонцы вокладкі — фотаздымак мемарыяльнай дошкі ў гонар Янкі Брыля (1917—2006) на доме № 78 па праспекце Машэрава (былой вуліцы Дразда, 8), дзе пісьменнік жыў апошнія 12 гадоў. Адкрыта ў маі 2008 года. Аўтар — скульптар Валянцін Занковіч. *Фота К. К. Шастойскага.*

Дасылачы матэрыялы для публікацыі ў нашым часопісе, аўтары тым самым перадаюць выдзяўчы невыключныя маёмасныя правы на ўзнаўленне, распаўсюджванне, паведамленне для ўсеагульнага ведама і іншыя магчымыя спосабы выкарыстання твора без абмежавання тэрыторыі распаўсюджвання (у тым ліку ў электроннай версіі часопіса).

Рэдактар А. В. Міронава. Карэктар А. У. Бельская. Макет і вёрстка І. М. Кузьмянковай.
Выхад у свет 28.02.2023. Фармат 60 × 84¹/₈. Папера афсетная. Друк афсетны. Ум. друк. арк. 7,44. Ул.-выд. арк. 6,02.
Тыраж 1178 экз. Заказ 9. Цана свабодная.

Адрас рэдакцыі часопіса «Беларуская мова і літаратура»: Вул. Будзённага, 21, 220070, г. Мінск, тэл.: 393-93-20.

Надрукавана ў таварыстве з абмежаванай адказнасцю «СІГАРТ».
ЛП № 02330/427 ад 17.12.2012. Вул. Князьна, д. 50, корп. 8, каб. 305, 220103, г. Мінск